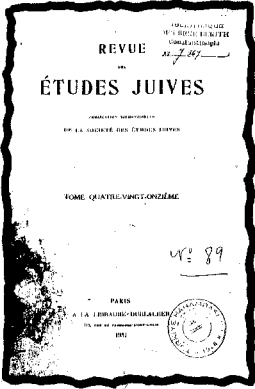

RIFAT N. BALI

Yine Kütüphane Üzerine

Daha önceki bir yazımda Yahudi cemaati içinde bir kütüphane kurulmasını gerekli olduğunu ancak bunun yapılabilmesini imkansız olmasa bile pek güç olduğunu yazmıştım.

Uzun yıllar sabaflarda ve eski kitap satan çarşı ve pazarlarda dolaşmış olduğumdan ve Yahudi cemaatinin bazı kurumlarına veya bireylerine ait dağılmış birçok kütüphanelerin bakiyelerine de orada rastladığımdan bir önceki yazımda kötümser ve kuşkulu bir ifade kullanmıştım.

Maalesef bu kötümserliğim ve kuşkuculuğumda gerçek payı vardır. Bu yazımda da görebileceğiniz gibi birkaç ay önce yine eski kitap satanlara düşen kitaplar arasında *Revue des Etudes Juives* adlı bilimsel derginin birkaç cildi

geldi. Bu dergiler maalesef Bene Berith Cemiyeti dangası ve sırtında da "Fonds Estrea Benzonana" dangasını taşıyorlardı. Estrea Benzonana adlı dönemin hayırsever ve kitapsever bir hanımı Bene Berith Cemiyeti'ne bu dergi külliyatını hibe etmişti. Muhtemelen Bene Berith Cemiyeti'nin 1938 yılında kapanması ile tasfiyeye uğrayan kütüphanenin bir bölümü Türkiye Hahambaşlığı'na devredilmiştir zira dergilerin üzerinde Hahambaşlık dangası mevcuttur.

Her nedense Türkiye Hahambaşlık binasının deposunda veya kütüphanesine "temizlik" ve "tasfiye" ile uğraşan kişiler bu deşgileri faydasız ve lüzumsuz bulmuşlar ki sokaktan geçen hurdacılar satınşlar ve sonunda

dergi külliyatının bir iki cildi sahaflara düştü.

"Temizlik" ve "tasfiye" zihniyetinin var olduğu ve bu işlerin bilgisiz ve kitabiyatla uzaktan yakından ilgisi olmayan kişiler tarafından yapıldığı takdirde böyle bir sonuçla karşılaşmamız hayret verici olmalıdır. Zira gerek ormaat ve gerekse bireysel olarak, istisnalar dışında kültür değerlerimize ve varlıklarımıza sahip çıkma gibi iyi bir şöhrete maalesef sahip değiliz. Hele hele kitaba ve bilgiye önem verme ise kokteyl partilerde ve dost toplantılarında kitaba meraklı olan kişilerin kütüphanelerindeki pahalı ciltlerden oluşan nadir ve antika niteliğindeki kitaplarını konuklarına teşhirci bir şekilde göstermekten zevk almakla sınırlıdır.

Bugün bırakınız bir Yahudi Kültür Merkezi ve Kütüphanesi kurmayı Osmanlı döneminde yaşanmış ve bazı kaynaklarda adı geçen Yahudi kişilerin kimler olduğuna dair en ufak bir bilgi kuruntısına rastlamak dahi mümkün değildir. Yahudi siyasetçiler, ilim ve edebiyat alanında adı geçenler ile ilgili bir biyografi kitabı bile yoktur. Merhum gazeteci Moiz Mizrahi'nin 1950'li yıllarda *Şalom* gazetesinde her hafta tefrika ettiği bir biyografiler dışında bilgi bulmak imkansızdır.

Geçmişte kurulan ve büyük fedakarlıklar ile bağışlanan kitapların ve dergi külliyatlarının acı sonlarını gördükçe de bundan böyle kurulmasına teğebbüs edilecek herhangi bir kütüphanenin ve kültür merkezinin sonunu birkaç on yıl sonra Estrea Benzonana'nın bağışlanmış olduğu dergi külliyatının aynı olacağına da kim garanti edebilir?